

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

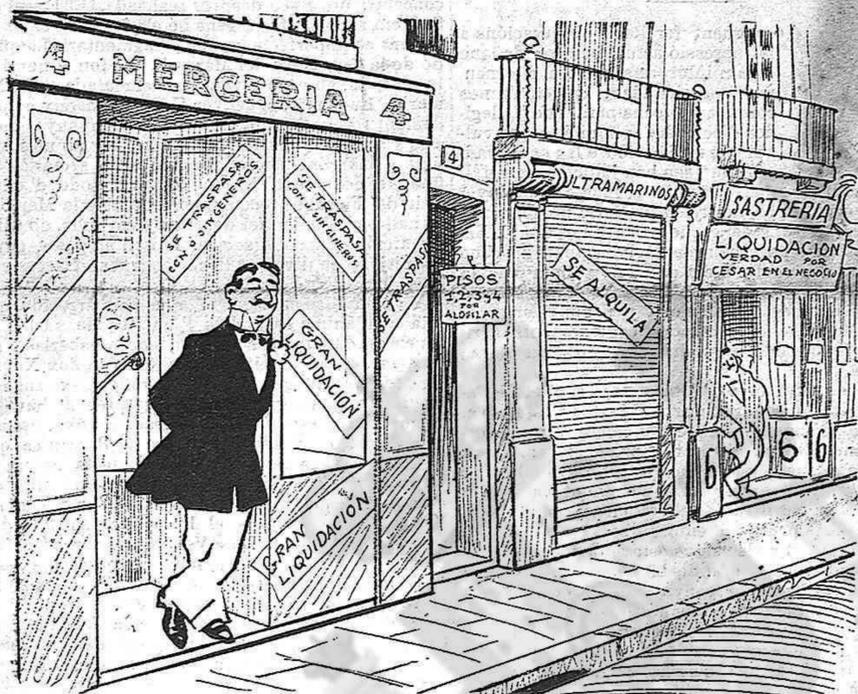
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

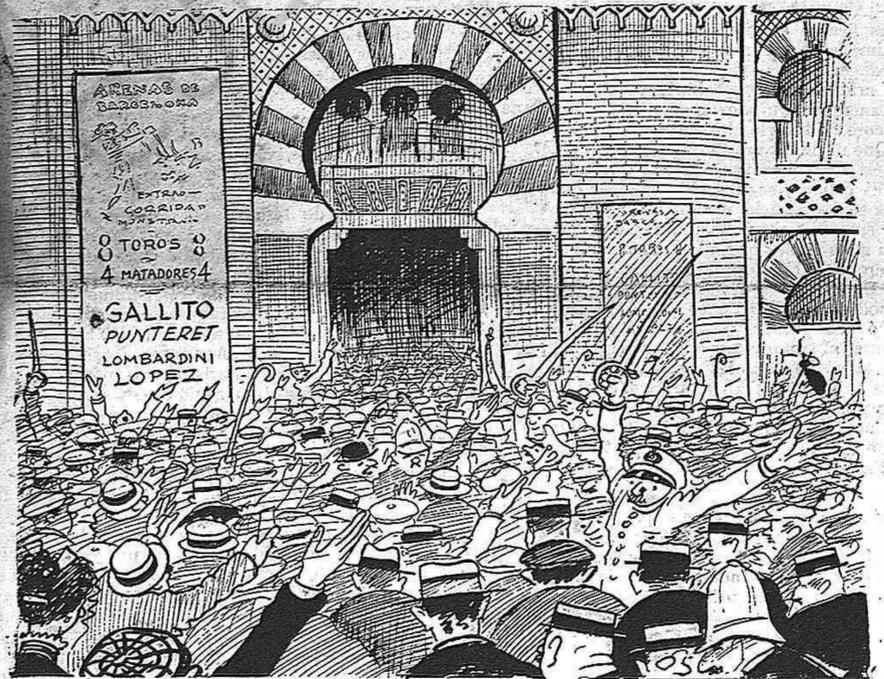
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

Crónica gráfica

No es veritat que á Barcelona els negocis vajin malament...

Establiments hi ha que 's guanyan ben bé la vida.

IN MEMORIAM

Lector: d' aixó que aquí veus
¿oy que se 'n diu un cent-peus?

LA COMISSIÓ DE LA PROTESTA

—¿Que ha plogut tot venint de Sant Sebastián?
—¿Per qué?
—Com que veig que tornan ab els papers mullats...

22 de Setembre de 1908

XIV ANIVERSARI

DE LA MORT DE

IGNOCENT LÓPEZ BERNAGOSI

LA CAMPANA DE GRACIA

DEDICA AQUEST RECORT

à la memoria de son inolvidable fundador

Aquest número ha passat per la censura gubernativa.

PUM... pum... pum... pum! S' ha acabat l' història del Roghi.

Definitivament eclipsada la seva estrella, quatre balas han posat terme a l' agitada vida del aventurer que tant donà que fer a Abd-el-Azis i a Muley Hafid i per qui vanament s' ha interessat l' Europa.

Justament aquest interès es lo que sembla haver precipitat el tràgic desenllàs de la novel·la del engabiati Bu-Hamara.

Si las cròniques no 'ns enganyan, la intervenció d' algunes potències en favor del vensut pretendent va omplir d' indignació el cor venjatíu de 'n Muley Hafid.

—¿Ab quin dret—digne—pretenen aquestes nacions ficarse en els assumptes de règim interior del imperi?... ¿Qui mana al Marroch? ¿L' amo... ó 'ls estrangers?

Y cridant a quatre askaris, ordenà l' immediat fustellament del qui dos mesos avans se 'n anà d' un pèl com no li birlà el trono del imperi.

¿Qué n' ha dit ara 'l món d' aquest acte? Res. Las mateixes nacions que intercediren pel Roghi callan y segurament callarán quan la notícia de la seva execució s' confirmi.

Y en quant al públic, el fet deu encare interessar-li molt menys que a las potències.

Perque, lo que tothom se dirà:

—En el joch a que Bu-Hamara s' havia entregat no podían succehirli més que duas cosas: que guanyés ó que perdés. Guanyador, el Roghi s' hauria assentat al trono y totas las glorias del poder haurían sigut per ell. Ha perdut, y natural es que las cosas hajin anat d' altra manera. Son conseqüències de la professió, gangas del ofici de pretendent...

¡Aláh li hagi donat aculliment y amparo, colcantlo en un dels indrets més pintorescos y alegres del Paradís!..

¿Cóm bull y cóm s' agita el partit conegut en l' argot polítich ab el nom de *Liberal*...

«La casa del señor Moret—deya aquest día un periódich—estuvo anoche concurridísima.»

«La conversació principal recayó en...»

«Ja poden figurarsho en qué va recaure. Mica més, mica menos, totas las bocas expressavan el mateix pensament:—¿Quán pujém?—deya un.

—¿S' ha declarat ja la crisis?—preguntava un altre.

—Lo positiu es qu' en Maura está molt *quebrantat*.

—¿Molt!.. Es impossible que resisteixi vuyt dias més.

—¿Ja té 'l ministeri preparat en Moret, per quan el cridin?

—Aixó es lo de menós. ¡Ministres ray!.. La qüestió es pujar.

—Y quant més aviat, millor.

—La patria ho exigeix.

—La patria... y 'l sastrer que ja m' ha portat disset vegadas el compte...»

Sí... «La casa del señor Moret estuvo concurridísima.»

«La conversació principal recayó en...»

En lo que s' acaba de veure.

PIF-PAF

Pera els nostres homes de «lletra»

QUAN en Deroulède, expulsat de França, cercà un refugi entre els espanyols, va dir com a nota de salutació: «He triat aquest noble país com a residència de emigrat, perqu' Espanya es terra anti-dreyfusista». El tartarinès lluitador, a través la diferencia de nacionalitats, sentia bé la germanor íntima dels afectes. Ell veia, en la consabuda transfiguració d' Espanya portada p' el romanticisme, ell veia el país de l' Inquisició anti-semítica, de la *rodo montade* guerrera, de la *capa y espada*, de l' honor, del pronunciamient, dels toros, com un model ideal de la França somniada en les seues nits de febre na-

cionalista i bèlica. Mentres l' Europa en pes s' aliava al generós impuls justicier de la França civil i nova en favor de l' innocenta víctima de la raó d' Estat i de l' esperit de còs, en Deroulède sentia pujar de la terra hispànica una mal dissimulada simpatia per les seues *caporalitats* i gallardies de *cabotin* de plaça.

Aquests dies, veient la lleugeresa am que certs anomenats intel·lectuals espanyols han judicat l' intervenció espiritual de tot el món moderníssim en la repressió espanyola, he recordat la frase d' en Deroulède... «Recordéu, además, qu' en Jules Guérin, l' hèroe grotesc del Fort Chabrol, era anomenat *le Madrilène*?—I pensar qu' aquests dies fins i tot *La Libre Parole*, l' orgue conegudíssim d' en Drumont, ha parlat, per boca d' en Thiébaud, contra la reacció que sofriem!

«¿Per què s' ocupen de coses nostres? ¿Per què no ens deixen tranquils arreglar les nostres divergències? La qüestió Dreyfus es una qüestió francesa. No interessa als estrangers.» I bé: l' opinió de tot un món va col·laborar amb els nobles reivindicadors de la justícia, i, pera honra precisament de França, una qüestió francesa va ésser considerada qüestió universal. Després de tot, el món no feia més que pagar a França el deute contret per tots els pobles amb ella desde que la proclamació dels Drets de l' Home va convertir magníficament una Revolució nacional en Revolució universal, desvetlladora de totes les terres opresses.

La més alta gloria de la civilització es haver establert per sobre les fronteres una super-nació que agermana els homes en la solidaritat d' una mateixa psicologia. Quant més alt i depurat es l' ésser d' una persona, més se separen de la patria els seus caràcters distintius, més se reintegra la seua fisonomia ètnica o específica en la comunitat genèrica de la civilització, de l' humanitat. Entre les excelències d' aqueixa cultura qui ha romput de fet les fronteres i ha portat, per la freqüència facilíssima de les comunicacions i la coneixença mutual, un element perdós de pacifisme i amor inter-humà, la més forta es segurament la potestat d' apelar d' tot plet nacional davant el judici mundial, com en un recurs definitiu. Quan té sia injusta la terra patria, o quan la minoria de selectes o l' aristocràcia mental de la terra nació's vegi ofegada per una passió de multítut, presenta el tén litigi davant la selecció o aristocràcia cosmopolita, pera que judiqui. Rússia, Turquia, Persia, han entès precisament com a empresa patriòtica aqueixa apelació al món qui a alguna d' elles ha portat definitivament el començ de la veritable fusió entre la terra i els homes.

Jo no conec els termes precisos de la contra-protesta de Mulei-Hafid davant la protesta de les nacions cultes d' Europa am motiu de la repressió anti-roghista. Però de segur qu' ell, intel·lectual dins la suma relativitat del seu poble, deuria dir-se també: «Aquests europeus! Que s' ocupin de casa-seua! Nosaltres som la veritable nació civilizada, perque ens inspirem en l' única religió veritable, dictada per Déu al Profeta escullit! ¿Que valen les Constitucions, petits llibres, a la vora del Koran, del Gran Llibre? Majestat, li diria jo, tenui raó. La nostra lògica està absolutament per vós.

Quant més se reclou un poble a l' intervenció de tot el món, quant més repugna treure a la gran plaça internacional el seu plet interior, més baix se troba en l' escala de les civilitzacions, qui ho són precisament perque suposen l' intervenció del ciutadà, home universal, en els negocis públics. No cal recordar la conegudíssima frase de Terenci: *Homo sum et nihil, etc.* Doncs bé, en l' ascensió del nacional, del coterrani, a home, hi ha el procés de tota civilització.

Jo llegia, estupefacte, un cert article d' *Azorin* sobre l' intervenció de Haeckel, d' Anatole France, de Maeterlinck, de Sergi, en la contra-revolució espanyola. I en la pobresa lamentable d' aqueixa resposta veia la diferencia fonamental que va desde l' escriptoret nacionalíssim qui ha endossat el superficialisme d' una cultura llibresca sobre l' etnicitat primitiva com qui's posa un monocle per imitació impotent i vaga, fins a l' home qui ha begut en els llibres l' infusió d' una nova ànima i la diversificació nobilitadora qui l' separa del *servum pecus*. O bé, me deia, aquest pseudointel·lectual, quan va imitar un dia el meteix France i el meteix Maeterlinck de qui ara abomina, va romandre verge a tota infusió de llur esperit sobre la mera lletra dels llibres, o bé avui disfressa el propi judici de les coses en obsequi a la *grimace* propia del diputat fulanista i vassall. Contestar am vaguetats despreciatives un raonament es revelar incapacitat de vera resposta.

Jo'm guardaré de demanar, bons amics, l' opinió de Maeterlinck o d' Anatole France sobre l' anomenat Azorin, pera evitar-los el microscopi, ja que del petit filosof se tracta...

Però, seriament, os diré que no es am protestes aparatoses ni amb impotents crítiques com demostrarem al món la propia civilització. Ho farem, ben al contrari, treient a la llum del sol i a les mirades de tot el món la justícia del judici nostre, fonamentada en haver reduit a pols la defensa (sagrada com a tal, pública i conegudíssima com a tal) del que la

nostra opinió acusi, opinió racional i no de malsana, desfeta i apriorística passió... Ho farem demostrant que la Constitució atribuïda com un segell d' enropeïtat al nostre poble es una Constitució-Esperit i no una Constitució-Lletra, qui regeix únicament en l' apariència nominal de les coses. Ho farem provant al món que sobre el cabrum despreciable de les multítuts altes i baixes qui udolen per carrers i plaçetes, hi ha una veritable aristarquia intel·lectual solidarisada am la del defora. Ho farem rehabilitant el concepte pur i noble de l' energia, qui no consisteix en imposar el propi criteri i la propia voluntat per l' aclapament i el silenci forçós de les opinions contraries, sinó en fer triomfar la propia convicció per la virtualitat d' ella meteix, en plena llibertat i normalitat, com aquella Anglaterra qui va fer la guerra del Transvaal mentres els *meetings* en favor dels boers se repetien en ple Londres, o com aquella França qui va renovar tota la seua vida de relació am l' Església sense impedir ni una sola manifestació pública de la creencia anti-governamental.

Mal judge de la propia civilització som nosaltres meteixos... El moviment se prova caminant. La llibertat se prova am fets i no am sofismes de periódic, nascuts de l' intolerable advocatisme que patim, degut a altes imitacions... I jo no sé que l' adhesió a una campanya rudament anti-pedagògica i rudament anti-liberal pugui traduir-se, aon se vulla sia, per civilització o per cultura...

No. Si francament se creu que desde la penosa adaptació d' Espanya al lliberalisme hem errat el camí; si noblement se creu que l' ideal absolutista i catòlic era el just, està bé; que's manifesti així coratjosament davant Europa, i Europa judicarà. Vosaltres, enemics, defensau am valor les vostres opinions, però am tota la crua sinceritat de llur formulació, i no disfressant-les am la màscara de l' adversari. Aboliu el fruit de la Revolució, ja qu' abominèu d' ella. Tingueu noblesa i sinceritat, ja que no tenui democratism. Lluiteu am nosaltres, però no volgèu revestir-vos la nostra vestimenta. Oposèu vos a la llibertat, però no l' acarièu pera ofegar-la.

GABRIEL ALONSO

ENTRETENIMNOS

No poguent fer lleals observacions a la repressió actual per por de que siguin interpretadas com a censures apassionadas, entretenimnos contant apòlechs pera que 'l llegidor discret ho apliqui a lo que vulgui y 'n sàpiga treure las ensenyansas que 'l seu bon judici li sugereixi.

Vens aquí, donchs, que una vegada era un noy á qui els seus pares, desitjosos de ferlo home, varen enviar a Barcelona pera que pogués ferse sabi. Els pares eran uns pagesos rics molt arrapats als seus terrossos, pero comprenent que 'l noy podria y devia treure més d' acort ab las modernas costums, volgueren que estudiés a Barcelona y pogués portar, al retornar a l' hisenda, els nous coneixements agrícoles que fessin més reproductivas las sevas tasques de pagés.

Al cap de vuyt anys d' estada a la capital de Catalunya retornà el noy per primera volta a casa seva. Els estudis li havian omplert el cap de vent; al tornar-se home s' havia carregat de pretensions; la seva figura ciutadana y els seus vintiu anys l' havian ensoperbit, y al entrar al poble ahont va néixer sentí el seu cor invadit pel fàstich y ja no 'l deixá un moment la pruitja d' entornarsen.

Eram al Abril y els camps estavan cuberts d' una hermosa alfombra verda. Els blats havian nascut ab una empenta ferma, empenyuts per la sahor de las plujas del Janer. El pare dugué al seu fill al camp y volgué posar a proba els coneixements adquirits a ciutat en l' estudi de l' agricultura.

—¿Quinas feynas te sembla, noy, que convenen en aquest camp?

—Segar.

—¿Segar, quan tot just la planta es herba?

—Segar. ¿Qué sabeu vos?

El pare arronsá dolorosament las espatillas y renunciá a ferli més preguntas.

S' entorná el noy a Barcelona, pero als primers de Maig, al rebre una carta en la que se li participava que sa mare no estava gayre bé de salut, aná de nou al poble.

Després de veure a la seva mare y convencers de que la malaltia no era tan greu que fes temer la mort, volgué entornarsen y al acompanyarlo son pare al tren, mostrantli els blats alts que comensavan a espigar, li digué:

—¿Qué t' sembla, noy, que 'ls convindria a n' aquests camps?

—Segarlos.

—Pero segar... ¿qué? ¿Si no hi ha espigas!

—No hi fa res, segarlos.

Probá el vell d' aduhir rahons pera convèncer al seu fill de l' imbecilitat de la resposta, pero el noy, entossudit, el mirá despreciativament y replicá:

—¿Heu de segar!

Pujá al tren el jove sabi y el vell s' entorná al mas comensant a pensar si havia llansat malament els diners al enviar el noy a Barcelona.

A darrers de Maig la mestressa sofrí una recayuda y enviaren a cercar el noy. Acudí prestament y arribá al punt pera veure a sa mare viva. Finá, la enterraren y camí del cementiri passaren per entre 'ls camps d' una alsada superba, una verdor d' esmeralda y coronats d' espigas tendres que comensavan a destriar sas arestas.

—¿Encare no segueu?—digné a son pare ab tó de reny el fill pressumptuós.

El pare no respongué. El dolor el tenia abstrèt.

Als dos dias s' entorná el noy a Barcelona, pero als quinze dias rebé carta del seu pare en que li deya que feya falta a casa, que hi anés desseguida dispost a passarli l' istiu y que finida la berema ja s' entornaria, si volia, a Barcelona.

Va cumplir el fill las ordres del pare y al arribar al poble vegé las collas de segadors feynats d' allant y fent garbas als camps de casa seva.

S' encarà llavoras ab el seu pare y li digué ab ayres de triomf:

—¿Veyen com al cap de l' últim m' heu hagut de creure? Ja fa temps que us ho deya jo que s' havian de segar aquests camps.

El vell no contestá. Girá l' espatlla y feu un esforç perque no li saltés a la galta una llágrima de desconsort que li apuntava als ulls.

JEPH DE JESPUA

La Memoria del Fiscal

FÉ D' ERRADES

TOT un alt funcionari públich, tot un senyor Fiscal del Tribunal Suprem d' Espanya, ha comés nombrosas erradas al estudiar els successos de la senmana trágica catalana en la Memoria llegida en l' obertura de Tribunals. Y no 'ns referim pas a erradas d' interpretació ó de concepte, puig aquestes sols son tals davant dels que opinan de diferenta manera que don Xavier Ugarte. Ens referim a erradas de fet, a concretes erradas materials que conté el treball del alt funcionari públich, y que son imperdonables en un home que vingué expressament a Barcelona pera estudiar sobre 'l terrenno lo succehit y que al parlar desde las alsadas del lloch que ocupa pretén donarnos l' evangeli de la senmana de sanch.

No estarà de més fer remarcar, avans d' entrar en detalls, que 'l document de referencia revela una molt mitjana mentalitat y una deficient cultura. El senyor Ugarte ha volgut judicar els fets amplament, desde l' alsaria de las sevas causas generals y especials, presentant el quadro complet de la secció catalana. Ell mateix ho diu: «Y como no he de presentar los sucesos por una sola de sus facetas, pintando el fondo de un solo color ó dejándolos incoloro, y como tendré que ensanchar el marco en la medida que exijan las proporciones del asunto, ruego a V. E. me conceda la libertad necesaria para colocar holgadamente las figuras, iluminándolas con la luz que mejor pueda proyectarlas.»

Però l' esperansa que las anteriors paraulas fan concebir, no s' veu després realizada. El Fiscal del Suprem no ha enfocat gens bé els fets, y 'l clixé resultant es imperfecte, parcial, fragmentari. La qüestió de la campanya del Marroch, que fou el nervi de la protesta, ab prou feynas es esmentada en la Memoria. En cambi, el senyor Ugarte insisteix repetidament sobre l' influencia de las campanyas radicales y acratas, sens dupte pera arribar ab més facilitat a las conclusions regressivas y sectarias del final del document. Ni tant sols el método d' exposició del Fiscal es recomanable. Sembla la Memoria treball periódich fet de pressa y corrents, ab salts, repeticions y incoherencias. L' istil no passa gayre de mitjà, y en diversos llochs se troban frases vulgares y fins de mal gust.

Y aném a las erradas. ¿Y qué ben arrelada que está en l' ànima espanyola l' habitud de parlar de las cosas damunt per damunt, sense saberlas ó sabentlas no més a mitjas! Aquí tenim a don Xavier Ugarte, personatge polítich de rellén, ex-senador, ex-diputat y ex-ministre, que després d' haverse trencat el cap estudiant la passada revolta, ha descubert que la *Solidaritat Obrera* de Barcelona, que organisa la vaga general com a protesta contra la guerra de Melilla, estava constituída ab íntima correspondencia ab una *Confederación Internacional del Trabajo*, que es, segons el Fiscal, una entitat «a la vez universal y masónica.» Veaquí una entitat fantástica. O nosaltres aném molt equivocats, ó aquesta *Confederación Internacional del Trabajo* no existeix. D' entitats obreras de carácter universal no hi ha més, que espiguem nosaltres, que la Internacional Obrera socialista, l' organizació, molt deficient, dels anarquistas, y la Internacional de Sindicats. El senyor Ugarte s' ha volgut referir segurament a la *Confederación General del Trabajo* de Fransa, a la célebre *C. G. T.*, que tanta feyna ha donat a la República vehina y que tot un Fiscal del Tribunal Suprem espanyol ha confós lamentablement. Perque es el cas que la *Confederación General del Trabajo* no es una organizació obrera, «a la vez universal y masónica» (masónica y tot!), sinó que es nacional, exclusivament de Fransa, per l' istil de lo que es a Espanya l' *Unión General de Trabajadores*. El carácter masónich que gratuítament penja el Fiscal del Suprem a la *C. G. T.* es d' una gracia innegable.

Al dir del senyor Ugarte, las casi famosas *Damas Rojas y Damas Radicales* de Barcelona, son grupos de donas anarquistas, «que vivaquean en los dominios del acratismo», segons la frase del Fiscal. No, senyor Ugarte, no: las *Damas Rojas* son lerrouxistas, y aquesta agrupació femenina la fundá y la batejá ridículament un senyor Jiménez Moya, periódista lerrouxiá d' ínfima categoría, espanyolista y patriota a més no poder.

Fins aquí, las erradas del senyor Ugarte, si bé demostren que 'ls seus estudis sobre la revolta están enganxats ab agullas de cap, no son de trascendencia. Pero n' hi ha un' altra, que sí que es trascendent. Y es la de presentar la revolta com a tramada y organizada a l' extranger. El Fiscal del Suprem, creyentse que descubreix qui sab qué, diu:

—Pero, ¿se quiere juzgar de éste—del movimiento—con perfecto conocimiento de causa?... *L' Humanité*, de M. Jaurés, ha hecho la siguiente preciosa confesión: «Hemos ido a la batalla cumpliendo un acuerdo de Stuttgart. Hemos luchado ejecutando un mandato de la Internacional. Colocados siempre en el terreno del más puro internacionalismo, estamos dispuestos a acabar con las fuerzas de opresión religiosa, militarista y capitalista que oprimen y deshonran la Nación española a los ojos de la Europa culta y civilizada. Que la clase gobernante española se dé por advertida.» ¿Cabe hablar con mayor claridad? (Número del día 20 de Agosto último.)

Queda demostrat que s' pot ésser Fiscal del Tribunal d' Espanya y desconèixer el moviment polítich internacional. Si 'l senyor Ugarte estés una mica enterat d' aquest, sabria a qué s' refereix *L' Humanité*, en el paragraf que copia. El diari de 'n Jaurés, millor dit, el col·laborador espanyol autor de las

ratillas copiadas, se refereix no a cap complot, com vol donar a entendre 'l senyor Ugarte, no a cap acció directa del internacionalisme obrer en la sedició de la darrera setmana de Juliol, sinó que aludeix als acorts públics presos en el darrer Congrés internacional dels socialistes, celebrat l'any 1907 a Stuttgart (Alemanya). En aquest Congrés s'acordà, a proposta dels delegats francesos i espanyols, oposar-se a l'acció militar franco-espanyola al Marroch. El text de l'acort el publicaren tots els grans diaris estrangers i tota la premsa obrera mundial. Es a n' aquest acort a lo que 's refereix *L'Humanité*, en las frases que transcriu la Memoria, a títol de *preciosa confesión*.

Judiquis ara de l'informació que s'ha procurat el Fiscal del Suprem. Si el prior va al baile, aqué han ràn los frailes?

FULMEN

No es cert, per més que un periódich de la cort ho digués l'altre dia, que LA CAMPANA DE GRACIA s'hagi adherit a la protesta conjuminada pels diaris del trust.

LA CAMPANA es ja major d'edat y té prou sentit comú pera no avenirse a servir de comparsa a un grupet de polítics que ab las sevas protestes, els seus blocs y 'ls seus enredos no persegueixen altre ideal qu' explotar la bona fé del país y medrar malte sigui ab las sevas desgracias.

Y encare que *El Liberal*, de Madrid, ab una frescura que dona la mida de la seva petulancia, afirma que 'ls que en la moixiganga de la protesta no 's posan al seu costat son únicament unos cuantos que en las cajas reservadas, en las juntas de valoraciones y en los alcañanes de las sacristias tienen asegurados sus monopolios y sus estipendios, LA CAMPANA, que, com de sobra sab la opinió, no es ni será may d' aquests cuantos, pero tampoch es ni será may del coro del trust, insisteix en lo dit y, ben alt, perque ho senti tothom, torna a declararho.

No, no 'ns adherim a la protesta hipócrita d' uns senyors que, fingint que laboran per la llibertat y per la patria, treballan únicament per ells. ¡No 'ns hi adherim!

Sembla que l'idea de la reunió que pel passat dimars havia convocat a Madrid el senyor Azcárate no va ser gayre ben rebuda pels nostres diputats.

Veja lo que, en nom dels solidaris de la esquerra contestà el senyor Vallés y Ribot en carta fetxada el dia 20:

«Sr. D. Gumersindo de Azcárate. Mi distinguido amigo y compañero: Reunidos los diputados republicanos de Solidaridad que han recibido la convocatoria de usted para asistir a la reunión del día 22, han creído conveniente, después de un cambio de impresiones sobre la actualidad política, significar a usted que, en vez de concurrir a dicha reunión, irá a visitarle en esta misma semana la Comisión que hace unos días nombraron para realizar en Madrid cerca del Gobierno las gestiones que, en su concepto, imponen las actuales circunstancias.»

¿Qué será? ¿Qué no será?... Esperém poder donar la solució als nostres lectors en el vinent número.

Al ex-sultà de Turquia, el cruel Abdul-Hamid, se li ha ocorregut ara posarse a escriure la seva historia.

Celebrém el pensament, pero hem d'advertir al descendent del Profeta que si un cop escrita 's determina a publicarla, y perqué resulti més *llamativa*, hi fa posar lánimas al cromó, ja cal que prepari una bona partida de color roig.

¡Ha intervingut en tantas escenas de sanch el senyor Hamid, durant els trentatres anys que ha ocupat el tronol!

A Nissa 's queixan de que fa días que no veuen el Sol.

Es qüestió de gustos aixó. Nosaltres fa ja que no l'hem vist una pila de setmanas y, la veritat, no 'l trobém gens a faltar.

En el passat mes d' Agost la venda de tabacos va presentar una baixa de 780,453 pessetas.

Encare que la quantitat es grossa, si bé 's considera, res té d'extrany que 's fumés tot aixó de menos.

¡S' havia fumat tant en el mes anterior!

El Liberal «en Barcelona» diu que coneix aquí a dotzenas de periodistas...

Tinguin la bondat d'esperarse un moment, que volém copiarho ab tota exactitud... Ah! Ja ho tenim: Dotzenas de periodistas... *viles y rastrosos, estúpidos é ignorantes, sucios y glotonos*; que treballan con el solo estímulo del látigo y la sola idea de tragar; que fan olor de ajo y de miseria...

¡Deliciosas coneixensas, eh? Se veu que l' autor d' aquestas ratillas está molt ben relacionat.

Els carlins, poch després d' haver estat atropellat, de nit y anant indèfens, a don Santiago Gubern, van protestar dels fets vandàlics com si ells fossin

colomas sense fel, ánimas puras, cors de nin, tot amor, sants de retaula...

Ens créyam que al formular aquesta protesta, y després de la mort del pretendent, els seus súbdits havían pensat acabar d' una vegada per sempre las sevas hassanyas; mes perque 's vegí que l' ombra de don Carlos encare passeja, trágica, per Espanya, un dia d' aquests s' ha trasmés de Bilbao l' següent telegrama:

«Esta madrugada riñeron, en el barrio de Zorroza, un bizcainarra y un carlista; éste dió tres puñaladas a su adversario, dejándole moribundo.»

Lo qual vé a probar una vegada més que de la protesta dels carlins pels fets de la setmana trágica se n' ha de fer el mateix cas que 's faria d' una protesta de las higienistas del carrer del Mitjdia contra la vida ayrada de *cocottes* d' ample capell de plomas blincadissas.

Per acort del Consell d' Administració, que resideix a Londres, s' han paralísat els treballs de la mina «Cuevas de Mora» de Huelva, quedant en vaga forosa més de mil obrers.

Així el senyor La Cierva va comunicarho días passats als periodistas, avans de fer una de las sevas frases.

Y ara, qué? Ara els senyors del Consell d' Administració d' aquella mina seguirán menjant y dormint y fent algun exercici perque no se 'ls entumeixin els membres.

Al fi del fi, pitjor fora que la mina s' hagués en-sorrat y hagués arrepregat a sota a n' aquests mil obrers.

Informes particulars ens aseguran que 'ls lerrou-xistas que fugint del perill han caygut a París, entre ells els *hermanos* Ulled, están bescantant a tort y a dret a don Alejandro, perque diuen que li han vist el llantó.

Entre 'ls molts carrèchs que se li fan, hi ha 'l de que per diferents conductes se li han demanat unas quantas pessetas per que 'ls exilats no 's morin de fam, y ell se llama *Andana*. ¿Qué dirán els que fins ara proclamavan que en Lerroux venia d' América ab una fortunassa a punt de gastar en *bien del partido*?

Ens sembla que si aixó es cert—com creyém per la bona font d' ahont ens ha vingut la nova—no queda altre recura, pel *partido radical*, que liquidar a 65 céntims las sevas existencias.

A n' aquest módich preu, molt será que no 's trobin compradors que 's quedin ab en Sol y Ortega ó una altra qualsevol de tantas figuras adequadas per a adornar un menjador ó una sala de rebre.

SABADELL, 21 de setembre

Ha resultat un éxit la Festa Esperantista, celebrada al «Teatre Euterpe», tal com desitjavan las entitats esperantistas organitzadoras del acte.

No cal mencionar el treball de la Companyia del Teatre Rómulo perque sería poch quant diria en favor d' ells y prou ha dit la premsa d' aquests días respecte a la interpretació que donan a l'obra d' en Adriá Gual *Misera de dolor*, traduïda al esperanto pel més fervent dels deixebles del Doctor Zamenhof, Sr. Pujolá y Vallés, que va ser l'obra posada en escena. La conferencia escrita, donada avants de la funció, valgué moltes felicitacions al seu autor Sr. Altura, a las que unim la nostra, tant com modesta, entusiasta.

BOLVAS

«La temporada teatral diu qu' está ja inaugurada? Pero ¿qué? ¿Que s' interromp ni un sol moment aquí a Espanya?»

Si 'l bon Peary no 's cansa de jurar que 'l doctor Cook es un solemne embustero qu' en sa vida ha estat al Pol, y en Cook per la seva banda repeteix en tots els tons que aquí 'l únich embustero es el seu competidor, ¿qué s' ha de fer per resoldre aquest litigi?... Crech jo que no queda més que un medi, y es dilshi... que ho son tots dos.

Sangrantse en Muley Hafid en salut, sembla que acaba d' enviá al Govern espanyol una nota molt salada.

«Passi lo que passi,—diu en correcta llengua arábica—quedi ben sentat que jo no 'm faig de res responsable. Vull dir que quan lo del Riff sigui per fi al últim acte, a mí que no 'm vinguin pas ab queixas melodramáticas, ni crits ni reclamacions. Donar, no dono una malla.»
«Eh!... Mireu si fila prim el barbut senyor del Atlas!... Primer que tot, salvat 'ls rals. ¡Y aneuli dihent salvatge!»

«Han llegit aixó que han dit en Moré y en Canalejas?... ¿No?... ¡Ditxosos de vostés!... Els felicito de veras.»

Dominat per extrany somni, un vehí del Poble Secch ha passat varias setmanas dormint sense sentir re.

Dimecres va despertar-se, guaytá un moment al través de la finestra del quarto y, mirant als seus parents que atónits el rodejavan, va dilshi, ribent:—Ja sé, dia més ó dia menos, en quina setmana estém.—

Y com els altres duplessin, va exclamar:—Pero si ho veig!... ¿Vritat que som a l' octava de festas de la Mercè?»

—¡Oy, es cert!... ¿En qué ho coneixes?»
—¡Ves en qué!... En qu' está plovent.

C. GUMÀ

La campanya del Riff

Día 15 de setembre

Es agredit el canoner *Alvaro de Bazán* desde la costa de Alhucemas.

Se desencadena un fort temporal de pluja y vent. De cada día son més serios els atachs als convoys. Es ferit un soldat.

El general Aguilera segueix cremant las casas dels moros enemichs.

Als moros que, per esser insolvents, no han pagat las multas, se 'ls fa treballar de franch en la construcció de camins en la comarca de Cap d' Aygua.

El general francès Torcy visita las posicions espanyolas.

Se donan al moro confident Amadi (aquell a qui un presidari tallá una orella en la campanya de Melilla de 1893) las insignias de la Creu del Mérit Militar que alashoras li fou concedida.

Un tinent del regiment del Príncep reb greus feridas al caure daltabaix d' un barranch.

Continúa el foch a Alhucemas y al Penyo.

Día 16 de setembre

Son embarcats cap a Málaga 101 malalts y ferits. En la conducció del convoy es mort un soldat del batalló de Mérida.

Arriba a Málaga el *Ciudad de Cádiz* ab 20 malalts y ferits.

El temporal recredeix.

Día 17 de setembre

Las plujas han fet molt mal als campaments, inundantse alguns.

La nit anterior cremaren grans fogueras al Gurugú.

El vapor *Ciudad de Mahón* porta ferits a Málaga.

Día 18 de setembre

Sembla que, de moment, no anirà a Melilla la divisió Ampudia.

Els atachs dels moros recredeixen. En un tiroteig es mort un soldat, fugint el cabal que montava cap al enemich. Després uns moros adictes tornaren el cabal, essent gratificats.

Torna a Melilla 'l general Marina.

Els moros han comensat la celebració del Ramadán.

La harca hostilisa desde Benisicar. Els canóns espanyols contestan.

Continúan repartint *salakof* a las tropas. El *salakof* es un casco lleuger propi pera las regions y épocas calurosas.

El globo militar fa un reconeixement per las voras de la Mar Xica.

La majoria dels soldats malalts que arriban de Melilla pateixen de paludisme, reuma y gastritis.

L' enginyer Molini, que dirigeix el dragat del canal de la Mar Xica, manifesta que no pot precisarse l' época en que quedarà llest.

Día 19 de setembre

Els moros de Quebdana van pagant multas.

Se fan gestions pera lograr la sumissió de la ká-bila de Benisicar. No sembla segur el conseguirho.

En la conducció del convoy es ferit un soldat.

Segueixen las hostilitats al Penyo de la Gomera y a Alhucemas.

Día 20 de setembre

Comensan las operaciones en gran escala.

A la matinada, tres divisions avansan: La del general Tovar va cap a Tres Forcas, sostenint un combat ab els moros. Las baixas dels espanyols, segons el telegrama oficial, son un mort y 28 ferits. Se creu que las dels rifenys son molt nombrosas. Els barcos de guerra canonejan la costa de la península Tres Forcas.

La divisió Orozco avansa cap a Zeluán, sostenint algun lleuger tiroteig.

A la segona caseta es ferit un soldat.

L' hostilitat dels grupos moros va en augment.

Hi ha gran espectació.

HEUSAQUI el colmo de la solidaritat. A Oporto s' ha celebrat un mitin de carreters protestant de l' acort de l' Ajuntament que 'ls obliga a substituhir els bons per altres medis més moderns d' arrossegar els carros. Els carreters alegan que 'ls bons son insubstituhibles.

Molt bé pels carreters portuguesos! Els volen privar de la companyia dels bous y organisan un mitin pera protestarne, seguit, tal volta, d' una vaga si no 's fa cas de la seva protesta.

—Ah, companys! Ens volen, en nom de l' avens y del progrés, separarnos dels nostres companys els bous, pero per dignitat no ho hem de permetre... Viscan els bous!

La multitud entusiasmada:

—Viscan!

Els bous, agrahits, desde lo més profund dels seus estables:

—Múuuu!...

Decididament, en lloch se veuen tantas cosas com pel món!

Aun no asamos y ya pringamos. Comunican de Manaux que 'l globo dirigible *Espanya*, construït per encàrrech del govern de Madrid, ha estallat mentres l' estavan inflant y quan contenia ja uns 2000 metros cúbichs de gas.

Ara si que no hi ha remey pera nosaltres pecadors! ¿Qué té d' extrany que estalli tot a l' actual Espanya indirigible, si fins quan volen ferne una de dirigible també se 'n va al... diable?

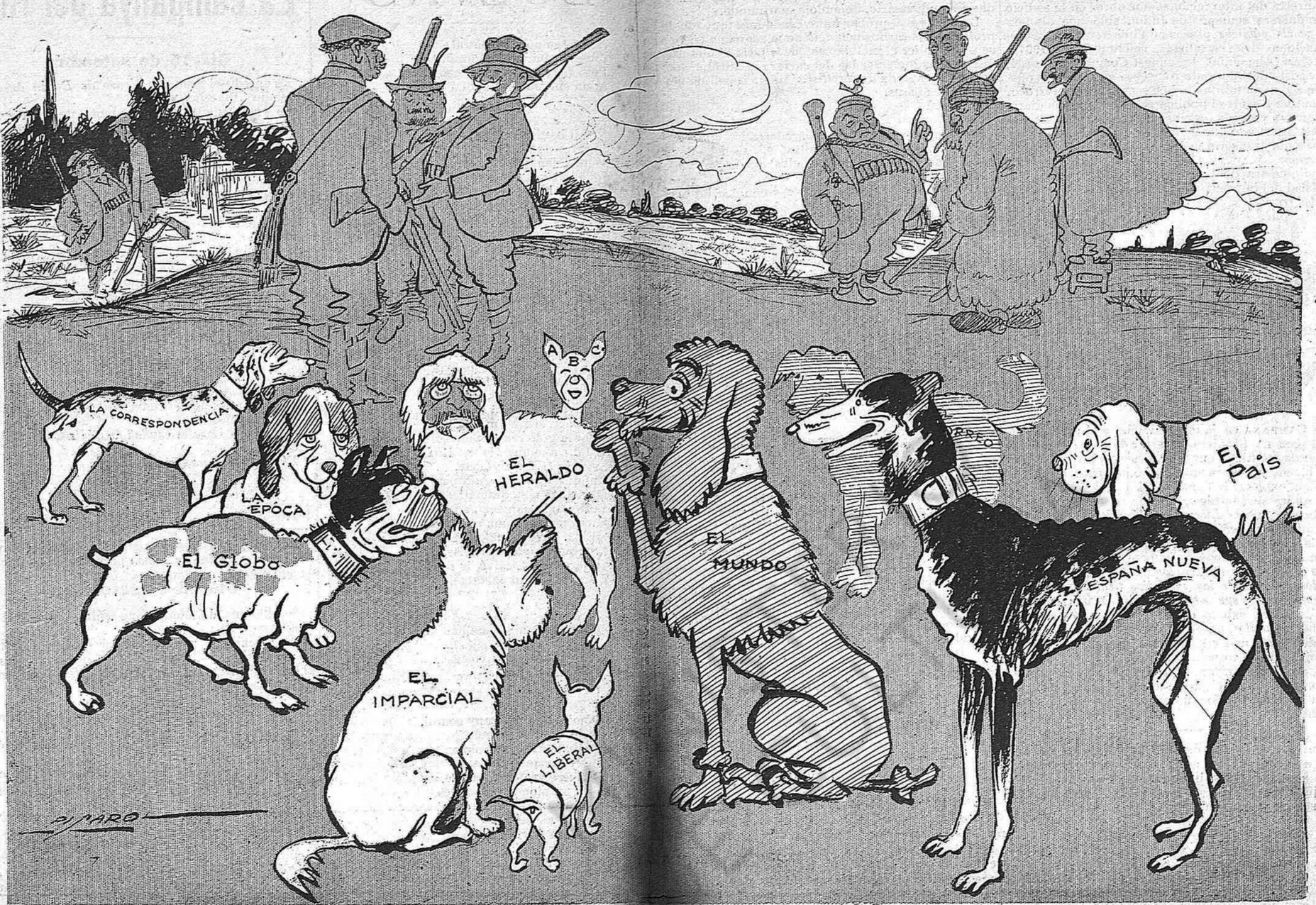
La resposta de mister Taft

EN COOK y EN PEARY: —Senyor President, li oferim el Pol. Aquí 'l té. ¡Quédissel!

EL PRESIDENT: — Moltíssimas gracias; pero... ¿qué volen que 'n fassi jo d' aixó?

Obertura de la cassa

—Noys, som uns tontos d' escarrassarnos per aquests tipos. Nosaltres alsém la llebra y ells després, ben tranquilament, se la menján. ¿Per qué no 'ls deixém que cassin ells sols?

Malaguanyat gas y malaguanyat el temps que 's pert!

Diuen de Ronda:
«Hallándose bromeando una mujer y un hombre en la hacienda «Cuco», cogió la primera una carabina con tan mala suerte, que se le disparó, matando al sujeto que la acompañaba.»
Eh, qué me 'n dihen de las bromas de la gent de Ronda? Si ho arriba á fer en serio aixó d' agafar una carabina, ¿qué li hauria passat á n' aquella dona tan bromista de Ronda?
Me caso en Rondal—com diu en Xavier Viura.

La Vanguardia ha publicat un telegrama de Madrid que dona compte de la manera que 's transforma, per R. O., l' uniforme dels mossos de l' Esquadra.
Diu:
«Se sustituirá la górra teresiana por otra de plato. Se harán desaparecer del ros los galones del empleo, ocupando su sitio un galón de 28 centímetros de ancho, de tejido de plata, con flores de lis crochadas con espacios de 35 centímetros.»

En la guerrera reglamentaria en l' actualitat se pondrá el cuello y bocamangas de color grancé, siendo éstas de nueve centímetros de altura, y estarán bordadas por un vivo de soutache de plata.

Los cabos usarán como distintivo de su empleo tres, dos ó una estrella de seis puntas y 25 centímetros de diámetro, bordada de canutillo de plata, según sean asimilados á capitanes, primeros ó segundos tenientes, y las llevarán por encima de las bocamangas, distando de ella 43 centímetros y 60 entre sí los centros de las mismas.

El jefe usará una estrella de ocho puntas y 30 centímetros de diámetro, bordada de canutillo de plata, que llevará a la bocamanga á 45 centímetros de su borde inferior.

Si fuere de la categoría de teniente coronel usará dos estrellas en vez de una.»

Pero, senyors, ¿es possible aixó que han llegit? Els mossos de l' Esquadra ja 'n tenen fama d' ésser alts, grossos, ben plantats, pero no arriban á tant!... ¿Qué s' han pensat que havian de fer l' uniforme pels gegants? Oh, y quins gegants!

Figúrinse, no més, una mànega de dugas estrellas: 9 centímetros la boca, 25 centímetros cada una de las estrellas, distant 43 centímetros de la boca y separadas per 60 centímetros entre ellas; total: 9 + 50 + 43 + 60, 162 centímetros de bras, suposant que la segona estrella servís de xarratera.

Un bras de 1 metro 62 centímetros!... Ni el bras que donés fora al cop-de-puny que 's mereix el que ha escrit aixó, caldria que fos tan llarch!

Se diu que 'l Sultá del Marroch, empimpat per la visita que 'ls cónsuls estrangers á Tánger li han fet protestant dels suplicis á que va sometre als partidaris del Roghi, ha fet fusellar á n' aquest, davant de las donas de l' Harem, finesa d' agrahir per part del mort, perque no 'deu deixar d' ésser un consol morir de cara á la bellesa en aquests temps que n' hi ha tants que moren de cara á la paret.

No sabem lo que dirán las potencias en el cas de que 's confirmi la mort del Roghi; tal volta els sembli una satisfacció donada per Muley Hafid, aixó que vé á ésser posar en acció lo de que qui no vol caldo, tres tassas...

Las damas caritativas aquests días no s' entenen de feyna. Junta per aquí, suscripció per allá, auxili á n' aquest y á n' aquell altre...

La senyora X ha fet aixó...
La comtesa Y ha fet alló...
La baronesa Z ha fet aixó, alló y l' altre, afavorint á n' aquest, y á n' aquell, y á n' el de més enllá...
La Marquesa de Squilache ha manat que siguin entregadas 300 pessetas (!) á una dona que ha donat á llum tres noys, esposa d' un reservista...
Y total, res: molt soroll y pocas nous; molts boixets y pocas puntas; molt planxat y roba bruta.

En Ventosa y en Cambó han sigut convidats á inaugurar al «Casal Catalá» de Lisboa.

Lo qu' es que no están, encare, ben decidits á acceptarla, aquesta invitació.

Tenen por de ser criticats per la gent de ca'n Brusí. Com que, si van á Portugal, haurán de contar forçosament ab reis, y ells sempre diuen que «la forma de govern es lo de menos»!...

Cassat al vol.
Entre un partidari del vot corporatiu y un acérrim del sufragi universal.

—Ja ho veus, lo que ha passat... Aixó t' ha de convèncer de que 'ls electors no poden ser analfabets...
—Sí, es veritat... tens rahó... Ja n' hi ha prou que 'n sigan eis elegits.

El terrible Muley Hafid acaba d' enviar una nota á las potencias.
¿Una nota?
¿Qué s' hi jugan que l' endavino?
—Una re!
—Pero un re bemol.
—Perque, de bemols, n' hi sobran al nostre vehí de sota.

Está d' humor el Sultá del Marroch.
Ara resulta que tot alló del Roghi va ser una burda comedia.

Fins hi ha qui suposa que 'l tal Bu-Hamara, presoner, no era sinó un home de palla molt semblant al pretendent, que, per una paperina de cús-cús se prestá á ficarse á la gavia.

—Y cómo no 'l van coneixer ab la veu?—pensarán vostés.

Recordin que durant el seu suplici, l' engaviat no responia may als insults de la multitud...

Aquel paper de Met el feya, donchs, obehint á ordres del Sultá que li havia dit:

—Mut, y á la gavía!...

SOLUCIONES

A LO INSERTAT EN EL NUMERO ANTERIOR

- 1.ª XARADA I.—La Es ca-la.
- 2.ª ID. II.—Gra no llers.
- 3.ª ID. III.—Con-fi-te-ria.
- 4.ª ID. IV.—Ni-ca-si.
- 5.ª MUDANSA.—Fio-Peó.
- 6.ª ANAGRAMA.—Am—ma
- 7.ª QUADRAT.—G R I S
R O M A
I M A N
S A N S

8.ª INTRÍNGULIS.—La Carcajada.

9.ª ROMSO.— D
T I A
T I A N A
D I A V O L O
A N O T A
A L A
O

- 10.ª CONVERSA.—Sara—Eladi.
- 11.ª LOGOGRIFO NUMÉRICO.—Prudencia.
- 12.ª TARJETA.—L' Alegria que passa.
- 13.ª GEROGLÍFICO.—Per salts las granotas.

Han endavinat totes ó part de las soluciones, insertadas en el número anterior, els caballers: Maco, S. Odrec, Ramón Valls, Pere Cortacáus, y A. Vi-de-Alella.

CORRESPONDENCIA

Caballers: A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona, Jaume Pascual Cartró, Un aprenent S. y B., Jaume Marcé, Ramón Valls, Micalet y Bonet Periodista, L. G. y Pere Cortacáus, Benet Nadal, y A. Vi de Alella: Mala cullita.
Caballers: Domingo Roca, Paquito del Pitu, Un jovenet de 15 anys, Daniel Mayor (Cherta), Francisco Rodríguez (a) Paquito, Maco, S. Odrec, Un paveró, Ramón Espinosa y Espinosa, Mech, A. Pit, Joseph Sumell, Nick Cartró, Joan Antich Puquí, y Un barber de Vila-juiga: Ben trepitjadet, seré un bon vinet.

Caballers: X. A., J. V. C., Ll. M., F. G. y J., M. R., J. T. S., A. E., J. M., F. A. y Ges, Joan Vía, R. P. y T., E. Famonicas, A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona, Ll. S. y P., P. C. S., J. V. Clusas, Telesforo Pegadella, I. P. C. y Antón del Singlot; Rebutis els originals que han tingut á bé enviarnos ab destí als Almanachs. Tantas mercós á tots.—M. R. (Con máquina y todo): Grans mercós. Sou un gran home ó un home gran, trieu. Demá, á las tres, etc. No tingueu por, que tót es baixada.—F. F.: No pot ser, degut á varias consideracions que vosté suposará...—A. Pit: Mirarém d' aprofitarla. La xarada estava bé, pero el sistema aquell del acróstich ha passat á la historia... Res, qüestió de gustos.—Ramón Valls: El pensament es boniquet, però té cosas que no van, com aquella consonancia de las faldillas y las sabatillas, y alló de las nevadas d' hivern que, si no es un pleonasme, no sabem qué vol dir.—A. Virgili: Els seus versos á una ingrata, tenen una mala patal...—Antonet Riera (a) Nas tapat: L' alegoria del final de Terra Baixa que ha tingut á bé enviarnos ens ha xocat molt. ¿Que pagan dreus á Granollers?... Per si de cas, la passém á mans de don Angel, ó de un seu amic inferior qualsevol...—F. Cervelló Jané: Si tenim temps de retocarlos un xich, potser aniran.—Manel Noé: Ara seria massa fresch, aixó... Si no li fa res, ho guardarem pera l' Almanach de LA CAMPANA. Gracias per l' avís que 'ns dona, y ho tindrem en consideració.—G. C. A.: Es molt poca cosa.—Santiago D. Pi: Lo d' avuy encare m' agrada menos.—O Ran Gutá: Té rahó, hi han ulls que s' enamoran de l'leganyas... Així com hi han versaires que s' enamoran d' assumptos molts galdosos y prosaichs.—R. Armengol: La seva poesia Un llaminer dels aizerrits, es de lo més dolent qu' he llegit en ma vida.—S. Salvatella: Si no m' ho traduheix al esperanto, no l' entendrem pas.—L.: Vaja, pera que se n' enteri la nena, vaig á publicarli aquí mateix:

POSTAL
Escòltam, hermosa noya:
Com que jo t' estimo tant,
dimars quedas convidada
á celebrar el meu sant.

Ara... un consell d' amic: Aixó, no li envihi á la xicota. Si li envia com á postal, el carter se n' hi riurá; y si la fica dintre d' un sobre tampoch arrihará. El carter la tornarà al remitent, per falta de pes.—Pisistrato: No m' agrada. Joseph O. Sadurní: Llástima que l' assumpto tinga tant poca novetat! Aquest drama, es el drama de cent mil comedias y altres tants qüentos y novelas. Ab tot, entra en carter, per si 'ns vingues el capritxo d' enquirbirlo en algun lloch.—Pep Sistellé: Aném á pams... veyám:

Noy tingut may cap ditxa ni may seré ditós...
Noy, noy, noy... no hi... no hi passo per aixó: es massa garrfalada, amic Sistellé! —Joan Malagarriga: Está bé, sí senyor.—Francisquet Sabaté de Martorell: Endevinadas!—S. A. y C.: S' estima.—R. Massip: Igualment, y disposin.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carter del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª